

42603

İskender BAYHAN
İstanbul Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Çevre Ve Şehircilik Bakanı Murat KURUM** tarafından Anayasa'nın 98, TBMM İç Tüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. **25.03.2026**

İskender

İskender BAYHAN
İstanbul Milletvekili

İstanbul ili Fatih ilçesi Ayvansaray Mahallesi Ebe Sokak'ta bitişik nizamda bulunan iki binanın çökmesi sonucu 10 yurttaş yaralı olarak kurtarılmış, mahalle sakinleri tarafından "Pamuk Teyze" olarak bilinen 65 yaşındaki Semra Urunca yaşamını yitirmiştir. Söz konusu olay, yalnızca tekil bir bina çökmesi değil; İstanbul'daki yapı stokunun durumu, denetim mekanizmalarının yetersizliği ve kent politikalarının yarattığı yapısal sorunların somut bir sonucu olarak değerlendirilmelidir.

Olayın nedenine ilişkin kamu yetkilileri farklı açıklamalar yapmakta; İstanbul Valiliği patlamanın doğal gaz kaynaklı olabileceğini belirtirken, yıkılan binaların alanında teknik gözlemler ve yerel yönetim yetkililerinin açıklamaları bu ihtimali tartışmalı hale getirmektedir. Uzman görüşleri ise, yapının eski olması, betonlarda gözle görülür çatlakların bulunması ve mühendislik ömrünü tamamlamış olabileceği yönünde ciddi işaretler olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum, denetimsizlik ve çürük yapı stokunun İstanbul genelinde ne denli yaygın olduğunu bir kez daha gözler önüne sermiştir.

Öte yandan bilim insanları, Türkiye'de hiçbir ilin, ilçenin hatta mahallenin dahi depreme hazır olmadığını ifade etmektedir. İstanbul'da beklenen büyük deprem gerçeği düşünüldüğünde, bu tür yapı çökmeleri olası büyük yıkımın bir ön habercisi niteliğindedir.

İstanbul'da milyonlarca işçi ve emekçi yurttaş; ekonomik koşullar ve rantçı kentsel politikalar nedeniyle eski, denetimsiz ve riskli yapılarda ölümle burun buruna yaşamaya mahkûm bırakılmaktadır. Kentsel dönüşüm politikalarının büyük ölçüde rant odaklı ilerlemesi, kamusal denetimin zayıflaması ve yapı güvenliğinin piyasa koşullarına terk edilmesi, özellikle emekçi mahallelerini yüksek risk altına sokmaktadır. Yaşanacak bir depremde en ağır kayıpları yaşayacak olanlar her zaman olduğu gibi işçi ve emekçiler olacaktır.

Dolayısıyla Fatih'te yaşanan bu olay ile İstanbul'da beklenen büyük deprem riski arasında doğrudan bir ilişki bulunmaktadır. Sermaye sınıfının birikimi için kentleşme anlayışı, denetim eksikliği ve sınıfsal adaletsizlikler giderilmediği sürece benzer olayların artarak devam etmesi ve büyük bir afet karşısında çok daha ağır sonuçların ortaya çıkması kaçınılmazdır.

Bu konudaki sorumluluklarınız bağlamında;

1. Fatih ilçesi Ayvansaray Mahallesi'nde meydana gelen bina çökmesine ilişkin olayın kesin nedeni belirlenmiş midir? Doğal gaz patlaması iddiasına ilişkin teknik inceleme sonuçları nelerdir?
2. Çöken binaların yapı ruhsatı, iskan durumu ve son denetim tarihleri nedir? Bu binaların daha önce riskli yapı kapsamında değerlendirilip değerlendirilmediği tespit edilmiş midir?
3. Olayın meydana geldiği bölgede ve çevresinde bulunan binalara ilişkin acil hasar tespit ve risk taraması yapılmış mıdır?
4. İstanbul genelinde, özellikle işçi ve emekçilerin yoğun olarak yaşadığı ilçelerde riskli yapı oranı nedir?
5. Mühendislik ömrünü tamamlamış olduğu değerlendirilen bina sayısı kaçtır ve bu binalara ilişkin acil eylem planı var mıdır?
6. İstanbul'da yapı stokunun güvenliğine ilişkin sokak bazlı kapsamlı bir tarama yapılmakta mıdır? Yapılmıyorsa neden yapılmamaktadır?
7. Kentsel dönüşüm politikalarının afet riskini azaltma yerine, yıkımı arttıracak rant odaklı projeleri esas almasına dair Bakanlığınızın değerlendirmesi nedir?
8. Dar gelirli yurttaşların ve emekçilerin güvenli konutlara erişimini sağlamak amacıyla geliştirilen sosyal konut, kira desteği ve yerinde dönüşüm politikaları hakkında bakanlığınızın bir çalışması olacak mıdır?
9. Bina denetim süreçlerinin etkinliğini artırmak amacıyla mevcut sistemde bir değişiklik, bilim insanları, ilgili meslek odaları ve belediyeler ile birlikte bir planlama yapılacak mıdır?
10. Olası büyük İstanbul depreminde özellikle emekçi mahallelerinde yaşayan yurttaşların barınma, sağlık ve temel ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik özel bir kriz planı hazırlanmış mıdır?
11. Toplanma alanları ve afet sonrası geçici barınma alanlarının, nüfus yoğunluğu yüksek bölgelerde yeterliliği hangi kriterlere göre belirlenmektedir?
12. Türkiye'nin deprem ve diğer afetlere hazırlık düzeyine ilişkin "hiçbir yerleşim yerinin hazır olmadığı" yönündeki bilimsel değerlendirmeler karşısında Bakanlığınızın aldığı somut önlemler nelerdir?
13. Fatih'te yaşanan olayın, denetimsizlik, çürük yapı stoku ve rantçı kentleşme politikalarıyla ilişkisi hakkında bir idari inceleme başlatılmış mıdır?